

Definicija alergoloških pojmov, ki jo predlaga WAO/EAACI

Razumevanje in poimenovanje pojmov v alergologiji je precej neenotno. Da bi zagotovili nedvoumno sporazumevanje med zdravstvenimi delavci, svetujemo uporabo poimenovanja, ki ga je predlagala Evropska akademija za alergologijo in klinično imunologijo (EAACI), A Revised Nomenclature for Allergy ^(Ref. Johansson et al, Allergy 2001), posodobila pa Svetovna organizacija za alergologijo (WAO), A Revised Nomenclature for Allergy for Global Use ^(Ref Johansson et al, JACI, 2004).

Alergija: Alergija je preobčutljivostna reakcija, ki jo posredujejo imunski mehanizmi. Alergijo lahko posredujejo protitelesa ali specifični limfociti. Večino s protitelesi posredovanih alergijskih reakcij posredujejo protitelesa razreda (izotipa) IgE. V tem primeru rečemo, da je **alergija posredovana s protitelesi IgE**. Z IgE posredovane alergijske reakcije se lahko pojavijo tako pri atopikih kot pri neatopikih. **Alergija, ki je ne posredujejo protitelesa IgE**, je posledica protiteles izotipa IgG, npr anafilaksija zaradi imunskih kompleksov, ki vsebujejo dekstran, ali danes redka serumska bolezen, ki so jo do sedaj poimenovali reakcija tipa III. Tako IgE kot tudi IgG protitelesa najdemo pri alergijski bronhopulmonalni aspergilozi (ABPA). Alergijski kontaktni dermatitis je primer alergijske bolezni, ki jo posredujejo limfociti.

Alergeni: Alergeni so antigeni, ki povzročajo alergijo. Večina alergenov, ki se veže na protitelesa IgE ali IgG, so beljakovine, pogosto z ogljikovodikovo stransko verigo. Včasih tudi sami ogljikovi hidrati delujejo kot alergen. Redkokdaj so alergen za protitelesa IgE tudi snovi majhne molekulske mase, ki delujejo kot hapteni, npr izocianati in anhidridi. Pri kontaktnem dermatitisu so alergen snovi majhne molekulske mase, ki reagirajo z limfociti T, npr krom, nikelj in formaldehid.

Atopija: Atopija je osebna in/ali družinska nagnjenost k tvorbi protiteles IgE že po izpostavljenosti majhnemu odmerku alergena, ponavadi beljakovinskega. Kot posledica se pri teh osebah lahko pojavijo simptomi astme, rinokonjunktivitisa ali ekcema. Atopija se ponavadi izrazi v otroštvu ali adolescenci. Besedi 'atopija' in 'atopik' sta rezervirani za opis genetske nagnjenosti k tvorbi protiteles IgE proti alergenom, ki so ponavadi v bivalnem okolju in so jim izpostavljeni vsi ljudje, vendar večina ljudi proti njim trajno ne tvori protiteles IgE. Atopija je torej klinična opredelitev za osebe, ki imajo fenotip močnega odzivanja z IgE. Besedi »atopija« in »atopik« opisujeta to klinično značilnost in nagnjenost. Besede »atopija« ne uporabljamo, dokler ne potrdimo senzibilizacije z ugotovitvijo protiteles IgE. Besede atopija ne

smemo uporabljati, dokler ne dokažemo senzibilizacije z ugotovitvijo specifičnih protiteles IgE v serumu ali s pozitivnimi kožnimi testi alergije. Alergijske bolezni pri atopiku lahko poimenujemo atopijske, npr atopijska astma. Vendar vsake astme, ki jo posredujejo protitelesa IgE, ne smemo poimenovati atopijska astma. Niti pozitivni kožni testi alergije, niti prisotnost protiteles IgE proti redkejšim alergenom, npr strupom žuželk ali zdravilom, ki nastanejo zaradi izpostavljenosti veliki količini alergena, niso diagnostični kriterij atopije.

Preobčutljivost: Preobčutljivost povzroči objektivne in ponovljive simptome ali znake po izpostavljenosti določenemu dražljaju, kakršnega normalne osebe brez težav prenesejo.

Nealergijska preobčutljivost: O nealergijski preobčutljivosti govorimo, kadar pri preobčutljivi osebi ne uspemo potrditi imunskega mehanizma.

Poimenovanje bolezni

Astma (kot jo opredeljuje GINA): Astma je kronična vnetna bolezen dihalnih poti, pri kateri so udeležene številne celice, predvsem pa mastociti, eozinofilci in limfociti T. Pri dovzetnih osebah to vnetje povzroči ponavljajoče epizode piskanja, dušenja, tiščanja v prsih in kašlja predvsem ponoči in/ali zgodaj zjutraj. Te simptome ponavadi spremlja obstrukcija dihal, ki pa je spontano ali po zdravljenju vsaj delno reverzibilna. Vnetje povzroča tudi povečano bronhialno odzivnost na številne dražljaje.

Alergijska astma je izraz za astmo, ki jo posredujejo imunski mehanizmi. Če astmo posredujejo protitelesa IgE, jo imenujemo **astma posredovana s protitelesi IgE**. Protitelesa IgE posredujejo takojšnjo in kasno fazo bronhialne obstrukcije. Vendar je pri kasni fazi, podobno kot pri drugih alergijskih boleznih, pomemben odziv, ki ga posredujejo limfociti T. Glede na trajanje simptomov astmo delimo na občasno in trajno.

Nealergijska astma: Izraz uporabljamo, kadar pri astmi ne uspemo potrditi imunskega mehanizma. Predlagamo, da za ločevanje med alergijsko in nealergijsko astmo ne uporabljamo besed »ekstrinzična«, »intrinzična«, »eksogena« in »endogena« astma.

Rinokonjunktivitis: Simptomi, ki jih v nosu in na očesni veznici povzroči imunska preobčutljivost, ponavadi posredovana s protitelesi IgE, imenujemo alergijski rinokonjunktivitis. Glede na trajanje simptomov ločimo občasni in trajni alergijski rinokonjunktivitis.

Dermatitis: Krovni izraz za lokalno vnetje kože je dermatitis. Atopijski ekcem/dermatitis ni ena bolezen, temveč skupek bolezni z nekaterimi skupnimi značilnostmi. Ustreznejši izraz je ekcem. Ekcem, ki je soroden alergijski astmi in rinokonjunktivitisu, torej ekcem pri atopiku, se imenuje atopijski ekcem. Stik s kemikalijami majhne molske mase lahko izzove kontaktni alergijski dermatitis, ki ga posredujejo limfociti T_H1. Nealergijsko obliko ekcema lahko poimenujemo z izrazi iritativni ali toksični kontaktni dermatitis.

Literatura

Johansson SGO, O'B Hourihane J, Bousquet J, Brujnzeel-Koomen C, Dreborg S, Haahtela T, Kowalski ML, Mygind N, Ring J, van Cauwenberge P, van Hage-Hamsten M, Wüthrich B. A revised nomenclature for allergy. An EAACI position statement from the EAACI nomenclature task force. *Allergy* 2001; 56: 813-24.

Johansson SGO, Bieber T, Dahl R, Friedmann PS, Lanier BQ, Lockey RF, Motala C, Ortega Martell JA, Platts-Mills TAE, Ring J, Thien F, Van Cauwenberge P, Williams HC. Revised nomenclature for allergy for global use: Report of the Nomenclature Review Committee of the World Allergy Organization, October 2003. *J Allergy Clin Immunol* 2004; 113: 832-836.

Translation kindly performed by assist prof Mitja Kosnik, MD, University Clinic of Respiratory and Allergic Diseases, Golnik, Slovenia